

ОДБРАНА

www.odbrana.mod.gov.rs

Година XV

331

Јануар 2020.

цена 100 динара

(1.20 евра)

*Стратегија националне
безбедности и
Стратегија одбране*

**ВОЈНА
НЕУТРАЛНОСТ
ПОСЕБАН
ОДБРАМБЕНИ
ИНТЕРЕС**

Поново бригаде
– 63. падобранска
и 72. за специјалне
операције

**УСПРАВЉАЊЕ
НАЈБОЉИХ**

**ЈАКА
ВОЈСКА
СРБИЈЕ
ГАРАНТ
МИРА НА
БАЛКАНУ**

ISSN 1452-2160

9 771452 216004

Насловна страна
Војска Србије
опремљена
новим
хеликоптерима

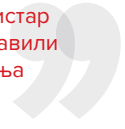
Фото: Игор
 Салингер

| 4 |

У фокусу Посвећеност сарадњи

Низом активности и сусрета с високим представницима партнерских држава и војски, врховни командант Војске Србије Александар Вучић и министар одбране Александар Вулин наставили су својеврсну мисију промовисања војне неутралности наше земље

Магазин Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана“ наставља традицију „Ратника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
 Београд, Браће Југовића 19
 medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Драгана Марковић

Извршни уредник

Мира Шведић

Уредник

Душан Глишић

Новинари

Владимир Вјештић, Мартина Новак

Сарадник у броју

Биљана Миљић

Дизајнер

Оливера Синадиновић

Фотографи

Горан Станковић (уредник), Даримир Банда,
 Јово Мамула, Душка Стефановић

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Телефони

Директор 3241-258; 23-809
 Главни и одговорни уредник 3349-489;
 Секретар редакције 3201-809; 23-079
 Графичка припрема 3240-019; 23-583
 Маркетинг 3201-728; 23-728; 3349-536
 Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810
 Телефакс 3241-258

Адреса

11000 Београд, Браће Југовића 19
 odbrana@mod.gov.rs, redakcija@odbrana.mod.gov.rs
 www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

Анжелика Стојанов
 pretplata@odbrana.mod.gov.rs
 Претплата 3241-009; 3201-995

За припаднике МО и Војске Србије преко РС
 месечно 80 динара. За претплатнике преко
 Банка Поштанска штедионица
 месечно 90 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд
 ISSN 1452-2160, COBISS.SR-ID 125540364

Магазин излази месечно

У фокусу

8 | Војска Србије опремљена новим хеликоптерима
 Чувари наше земље и неба

Разговор с поводом

10 | О Стратегији националне безбедности и Стратегији одбране са в. д. помоћника министра за политику одбране Миланом Ранковићем
 Војна неутралност – посебан одбрамбени интерес

Стајна тачка

14 | Поново бригаде – 63. падобранска и 72. за специјалне операције
 Усправљање најбољих

Систем

20 | Добровољно служење војног рока – Други центар за обуку КЗО
 Провера могућности и воље

25 | Буџет Министарства одбране за 2020. годину
 Фокус на животном стандарду, опремању и изградњи

28 | Копнена зона безбедности – Поседнути објекат „Шевадске ливаде“
 Мир се чува оружјем и срцем

Техника

34 | Сајам НВО у Боготи „Expodefensa 2019“
 Тржиште са великим потенцијалом

Глобално

39 | 2020 – могући сценарио
 Куда иде овај свет

41 | Пуковник Жак Огар
 Ја сам производ историје свог живота

48 | Грчка армија
 Јужни стуб НАТО-а

Култура

52 | Изложба „Србија у Великом рату, 1914–1918“ у Паризу обележила годину за нама
 Брана ревизији историје

56 | Уметничка збирка Дома Војске Србије
 Ликовност људских вредности

Традиција

59 | Прослава Божића у Војсци
 У духу заједништва

Огласи

62 | Сервисне информације, конкурси

Специјални прилог

Министарство одбране и Војска Србије у 2019.
 ГОДИНА ВЕЛИКИХ УЛАГАЊА И ЗНАЧАЈНИХ РЕЗУЛТАТА

„Одбрана“ је члан Европског удружења војних новинара

Пишу за
 „Одбрану“

Дејан Ђорић,
 историчар уметности

Др Александар
 Животић, професор
 Филозофског
 факултета
 у Београду

Пуковник др
 Миљан Милкић
 Институт за
 стратегијска
 истраживања

Владе Радуловић
 војно-политички
 аналитичар

Набавка нових хеликоптера

Најзначајнији корак у опремању Војске

Пише пуковник проф. др Славиша ВЛАЧИЋ начелник Катедре војног ваздухопловства ВА

Пријем нових хеликоптера за потребе летачких јединица РВ и ПВО један је од најзначајнијих момената у сегменту опремања Војске Србије од нестанка заједничке државе. У овом случају не ради се само о обнављању ваздухопловне технике, нити о парцијалном решењу проблема. У питању је један целовитији приступ, који се издваја у односу на поједине процесе опремања ваздухопловстава у окружењу.

У кратком временском периоду набавком су обухваћене различите категорије хеликоптера, од вишенаменских, транспортних, па до изворно борбених, какве Војска Србије до сада није имала у оперативној употреби. Спектар оперативних могућности хеликоптерских јединица значајно је побољшан. Домен употребе померен је у ноћне и сложене метео-услове. Ватрена моћ може да буде испољена са веће удаљености него што је то до сада био случај са постојећим убојним средствима у наоружању. Посаде борбених хеликоптера такође добијају и значајну оклопну заштиту, која не штити само посаду већ и виталне системе летелице. Индиректно и директно нови капацитети хеликоптерских ескадрила позитивно се рефлектују и на ефикасност извршавања задатака подржаваних јединица Копнене војске, што и јесте један од примарних циљева опремања новим хеликоптерима.

Поред оперативних ефеката, значајна новост је и прелазак са аналогног на дигитално радно окружење, затим увођење комплексне ваздухопловне опреме, дневно-ноћног оптоелектронског система са телевизијском камером за рад у условима ниског нивоа осветљења, термовизијске камере, ласерског даљинмера, наочара за ноћно летење, опреме за активну самозаштиту летелице и сл. Овај моменат доноси прави замајац у стицању нових знања и искустава у раду са најсавременијом ваздухопловном техником и технологијом, што је свакако један од најбитнијих позитивних ефеката.

Међутим, место и улогу ових хеликоптера не треба посматрати само кроз призму извршавања стандардних борбених задатака, уобичајених за Ратно ваздухопловство.

Премда сви примљени типови хеликоптера могу у примарној или секундарној намени да се користе у извршавању ватрених дејстава, њихова улога ће бити веома велика и у ширем друштвеном контексту. Једноставна формулација мисије Подршке цивилним властима у супротстављању претњама безбедности крије иза себе бројне подвиге хеликоптерских посада, које су, не тако давно, у пуном капацитету пружиле помоћ цивилним властима и становништву током снежних сметова у Војводини, као и за време поплава у Обреновцу 2014. године.

Ова искуства су свакако уважена, посебно у пројекцији будућих задатака трагања и спасавања, медицинске евакуације и превозења угрожених лица. Осим повећавања транспортних капацитета, у смислу броја превезених лица у критичним тренуцима, направљен је искорак и у брзини реаговања у различитим ванредним ситуацијама, расположивости снага и једноставно већег кредибилитета целе државе у моментима суочавања са ризицима и претњама које превазилазе локалне оквире. Сви набављени хеликоптери, укључујући и борбене, имају могућност учешћа у наведеним задацима. Такође, не треба заборавити да је у појединим елементима постојећег, ширег концепта опремања, обухваћена и хеликоптерска јединица МУП-а, што такође подиже локални ниво интероперабилности.¹

О Стратегији националне безбедности и Стратегији одбране са в. д. помоћника министра за политику одбране Миланом Ранковићем

ВОЈНА НЕУТРАЛНОСТ ПОСЕБАН ОДБРАМБЕНИ ИНТЕРЕС

Једна од важних новина јесте чињеница да је војна неутралност, која није била обухваћена претходним стратегијама, сада утврђена као посебан одбрамбени интерес Републике Србије. Такође, у новој стратегији детаљније је разрађен стратегијски концепт одбране заснован на моделу тоталне одбране. Систем националне безбедности и систем одбране прецизније су дефинисани, што ће олакшати њихово функционисање у пракси.

Пише Драгана МАРКОВИЋ

Нови највиши стратешки документи Републике Србије – *Стратегија националне безбедности и Стратегија одбране*, којима се одређују основни садржаји и правци њене политике – заокружују значајне резултате Министарства одбране постигнуте у 2019. години. Које новине доносе ова два најзначајнија документа – основно је питање које смо поставили вршиоцу дужности помоћника министра за политику одбране Милану Ранковићу.

Који су фактори утицали на процес израде нових највиших стратешких докумената којима се дефинишу и штите национални интереси Републике Србије – *Стратегија националне безбедности и Стратегија одбране*?

– Израда обе стратегије била је условљена променама чинилаца стратегијског окружења, као и усвојеним стратешким опредељењима и приоритетима наше државне политике. На процес њихове израде утицали су различити фактори, од којих се посебно издвајају напори државног руководства на постепеном јачању позиције Београда у

решавању комплексне ситуације у Аутономној Покрајини Косово и Метохија, напори на економском развоју и свеукупном просперитету Републике Србије и њених грађана, као и напори који се улажу у преговоре о приступању Републике Србије Европској унији.

Обе стратегије инициране су променом чинилаца стратегијског окружења. Које су то глобалне промене, као и промене у окружењу битно утицале на дефинисање ова два важна стратегијска документа?

– Република Србија налази се у стратегијском окружењу које обликују сложене везе и односи великог броја променљивих и међузависних чинилаца, од политичког, преко економског, социјалног, енергетског, технолошког, информационог, еколошког до безбедносног. Безбедносно окружење на глобалном нивоу карактеришу сложени односи субјеката међународних односа, који показују тенденцију заоштравања односа најмоћнијих и најутицајнијих субјеката, као и процеси изградње мултиполарног света.

Највећи утицај на стање у међународним односима има начин реализације спољнополитичких циљева и приоритета најмоћнијих и најутицајнијих држава света. Један од највећих изазова по безбедност држава и даље представља кршење начела Повеље УН и општеприхваћених норми међународног права, а посебно мешање у унутрашње ствари суверених држава. Промене у односима водећих сила, као и њиховом глобалном позиционирању изазивају повећање нестабилности у свету, што се посебно манифестује у актуелним регионалним кризама и сукобима, као и у стварању услова за нове конфронтације. Такође, на безбедносну ситуацију у свету утичу и радикални и милитантни исламизам и структуре које га промовишу, масовне илегалне миграције, претње терористичким акцијама, надметање за доминацију и контролу над енергетским ресурсима, развој нуклеарних капацитета у појединим државама, унутрашње политичке и економске тензије, етничке и верске противречности у појединим државама, као и јачање популарности и утицаја екстремистичких група.

Када су у питању промене у окружењу, југоисточна Европа, као важно транзитно раскршће и геополитички потенцијално нестабилно подручје, представља простор за остваривање супротстављених економских и политичких интереса утицајних и моћних држава, што уз сепаратистичке тежње, једнострано противправно проглашену независност територије коју административно обухвата АП Косово и Метохија, међуетничке тензије, етнички и верски екстремизам, великоалбанске аспирације, организовани криминал, као и масовне илегалне миграције, имплицира сложену политичко-безбедносну ситуацију и у наредном периоду.

Колико се и у ком смислу нова Стратегија националне безбедности и нова Стратегија одбране разликују од претходних стратегија из 2009. године и које новине уводе? Узимајући у обзир структуру стратегијских докумената и у том контексту одређене сличности, међу њима постоје значајне суштинске и садржинске разлике. Једна од кључних новина односи се на примену знатно другачијег приступа у изради стратегија, која представља нови квалитет у односу на постојеће документе, што је евидентно, пре свега када је реч о утврђивању националних и одбрамбених интереса, као и политике националне безбедности и политике одбране.

У новим документима политика националне безбедности и политика одбране формулисани су применом процесног приступа, односно садржај је структуриран према националним и одбрамбеним интересима, који су први пут јасно и недвосмислено формулисани и конкретизовани у виду циљева и мера које је потребно спровести ради њи-

хове заштите и остваривања. Поређења ради, у претходној Стратегији националне безбедности политика националне безбедности била је формулисана применом тзв. секторског приступа, чиме није била успостављена веза предвиђених мера са националним интересима и циљевима.

Поред тога, једна од важних новина јесте чињеница да је војна неутралност, која није била обухваћена претходним стратегијама, сада утврђена као посебан одбрамбени интерес Републике Србије. Такође, у новој стратегији детаљније је разрађен стратегијски концепт одбране заснован на моделу тоталне одбране.

Систем националне безбедности и систем одбране прецизније су дефинисани, што ће олакшати њихово функционисање у пракси. Такође, прецизно су утврђена начела функционисања система националне безбедности и система одбране.

Једна од новина је то што је у оба документа уведено поглавље које се односи на спровођење стратегија, а које није било предмет разматрања претходних докумената. У том смислу, створиће се услови за даљу операционализацију докумената кроз израду акционих планова за њихово спровођење.

Која су основна полазишта за обе стратегије?

– Очување суверености и територијалне целовитости, војна неутралност, брига о српском народу ван граница Републике Србије, европске интеграције и ефикасна правна држава била су основна полазишта у изради оба стратегијска докумената.

Имајући у виду да угрожава националне вредности и интересе наше земље, у документима се посебно истиче став да за Републику Србију није прихватљива противправно једнострано проглашена независност територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија.

Опредељења исказана у стратегијским документима изражавају одлучност Републике Србије да, у складу са одлуком о војној неутралности, непрестано усавршава систем одбране, изграђује и јача сопствене способности и капацитете за одбрану, ради достизања способности за ефикасан одговор на изазове, ризике и претње безбедности.

Током процеса израде и усвајања стратегија рекли сте да су та два документа, којима су први пут јасно дефинисани национални и одбрамбени интереси, окренути будућности не само Србије већ и целог региона. Који су то интереси?

– Због природе и значаја стратегијских докумената, у процесу њихове израде Министарство одбране остварило је сарадњу са другим државним органима и органима државне управе. Тако да документа представљају резултат

За нас је од посебне важности стварање услова за одбрану ослонцем на сојствене снаге и њихову подршку. Република Србија наставља да јачањем својих одбрамбених способности и капацитета. У том смислу, унапредимо способности и ефикасност Војске Србије, развијаћемо нашу одбрамбену индустрију, унапредити област цивилне одбране и јачати демократску и цивилну контролу у области одбране.

На Десетој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије, министар одбране Александар Вулин представио је два најважнија стратешка документа у области одбране – *Стратегију одбране Републике Србије* и *Стратегију националне безбедности*. Образлажући позицију војне неутралности пред посланицима Народне скупштине Републике Србије, министар одбране рекао је да ће Србија на том путу издржати.

– Док је Александар Вучић председник ове земље, ми ћемо бити војно неутрални и нема те силе и притиска који ће моћи ту ствар да промени. Хоћу да додам да је војна неутралност скупа. Скупа је политички, економски. Скупо је бити војно неутралан, јер морате све да имате. Да нисмо војно неутрални, да смо део, рецимо, НАТО-а, не бисмо имали авијацију, нема потребе. Ако треба неко да обезбеђује ваш ваздушни простор, замоли се суседна земља, као што рецимо раде Северна Македонија, Црна Гора или као што ради Словеније, па вам други чувају небо – рекао је министар Вулин и запитао се јесте ли слободна земља ако вам неко други чува небо и ако неко други преузима одговорност на вашем простору, и сам дао одговор – Нисте.

заједничког промишљања, компетенција и постигнутог консензуса, између осталог, и када је у питању формулација националних и одбрамбених интереса.

Национални интереси, који су трајна потреба и тежња Републике Србије и њених грађана, засновани су на универзалним и националним вредностима које произилазе из Устава и наслеђа српског народа и свих грађана који живе у Републици Србији.

У новој *Стратегији националне безбедности* први пут су јасно и недвосмислено формулисани национални интереси Републике Србије. Такође, образложено је због чега су баш они од националног значаја и како утичу на безбедност Републике Србије. Утврђено је седам националних интереса, и то: очување суверености, независности и територијалне целовитости; очување унутрашње стабилности и безбедности; очување постојања и заштита српског народа где год он живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета; очување мира и стабилности у региону и свету; европске интеграције и чланство у Европској унији; економски развој и укупни просперитет; очување животне средине и ресурса Републике Србије.

На основу националних интереса, у *Стратегији одбране* утврђено је шест одбрамбених интереса: заштита суверености, независности и територијалне целовитости; заштита безбедности државе и њених грађана; очување мира и безбедности у региону и свету; унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција; војна неутралност; сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране.

Важно је имати у виду да се угрожавање одбрамбених интереса сматра и угрожавање безбедности Републике Србије, као и да је заштита националних и одбрамбених интереса сврха постојања система одбране Републике Србије. Сматрамо да ће остваривање националних и одбрам-

бених интереса Републике Србије допринети миру, стабилности и безбедности читавог региона.

***Стратегијом одбране* први пут је јасно дефинисана, јако битна, војна неутралност. Шта то опредељење подразумева?**

– Народна скупштина је 2007. године усвојила Резолуцију о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка Републике Србије, којом је донела одлуку о проглашавању војне неутралности Републике Србије у односу на постојеће војне савезе. У новој *Стратегији одбране* први пут се војна неутралност утврђује као одбрамбени интерес Републике Србије, који произилази из националних вредности, националних интереса, међународног положаја, као и нашег искуства и историјског наслеђа на овом простору.

Република Србија опредељена је да, као војно неутрална држава, настави да јача одбрамбене капацитете и развија сопствену одбрамбену индустрију, ефикасан и економски одржив систем одбране, професионалну и ефикасну војску, способности у складу са мисијама и задацима, транспарентност послова одбране и одговарајуће цивилно-војне односе, као и да настави да обезбеђује и јача демократску и цивилну контролу у области одбране.

Војна неутралност, као одбрамбени интерес, оствариваће се неприступањем војно-политичким савезима, што не искључује сарадњу у области одбране са другим међународним субјектима. У прилог томе говори наше ангажовање у активностима Уједињених нација, Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, Организације договора о колективној безбедности (ОДКБ), Програма „Партнерство за мир” и сличним, а ради јачања безбедности Републике Србије и њених грађана, доприноса миру и стабилности у региону и свету, јачању добросуседских односа и решавању свих спорних питања мирним путем применом норми међународног права. У функци-

ји војне неутралности је и стварање услова за интегрално ангажовање свих субјеката система одбране и одбрамбених потенцијала, због чега ће бити разрађен и примењиван концепт тоталне одбране. За нас је од посебне важности стварање услова за одбрану ослоњеном на сопствене снаге и потенцијале, због чега ће Република Србија наставити са јачањем својих одбрамбених способности и капацитета. У том смислу, унапредимо способности и ефикасност Војске Србије, развијаћемо нашу одбрамбену индустрију, унапредити област цивилне одбране и јачати демократску и цивилну контролу у области одбране.

Први пут се у *Страјшеији одбране* дефинише поглавље о стратегијском концепту одбране, чији је основни елемент тотална одбрана. Како је дефинисан модел тоталне одбране и на који начин ће се остварити?

– Примена концепта тоталне одбране први пут се помиње у *Страјшеији одбране Републике Србије* усвојеној 2009. године, али концепт није даље разрађиван кроз израду и усвајање докумената нижег нивоа. У новој *Страјшеији одбране* посебно поглавље посвећено је *Страјшеијском концепцији одбране*, под којим се подразумева опредељење у вези са начином ангажовања система одбране ради заштите и остваривања одбрамбених интереса, а који се заснива на моделу тоталне одбране и представља основу за пројектовање и развој система одбране.

Тотална одбрана је свеобухватан и јединствен одговор система одбране на изазове, ризике и претње безбедности од значаја за одбрану Републике Србије, који обухвата одговарајуће поступке, мере и активности у миру, ванредном стању и рату. Обухвата војну и цивилну одбрану, а карактерише је заједничко деловање субјеката система одбране у свим сферама друштвеног живота, првенствено ослоњеном на сопствене снаге и ресурсе, морал, патриотску свест и вољност грађана за учешће у одбрани, али и међународну сарадњу ради заштите друштва и одбрамбених интереса.

Основни разлози за примену концепта тоталне одбране у Републици Србији јесу њен геополитички положај, опредељење за војну неутралност, утврђена политика одбране, војногеографске карактеристике, демографске и материјалне могућности, историјско наслеђе и искуства других земаља.

Како се сва опредељења *Страјшеије националне безбедности* и *Страјшеије одбране* преливају у дефинисање и праксу политике одбране Министарства одбране?

– Политика одбране, као елемент политике националне безбедности, део је укупне државне политике Републике Србије и разрађена је у Стратегији одбране. Темели се на јачању властитих одбрамбених капацитета, сарадњи са демократским и мирољубивим државама, европској

спољнополитичкој оријентацији и способности за активно учешће у процесима сарадње и заједничког деловања са другим државама и субјектима међународних односа у изградњи националне, регионалне и глобалне безбедности. Поред тога, као синтеза опредељења, начела и ставова којима се усмерава одлучивање и деловање Републике Србије ради заштите и остварења одбрамбених интереса, политика одбране усмерена је на стварање одговарајућих унутрашњих и спољних, политичких, економских, социјалних, војних и других услова за очување и заштиту одбрамбених интереса Републике Србије.

Спроводећи своју политику одбране, која је усмерена ка заштити националних и одбрамбених интереса, Република Србија поштује обавезе проистекле из Повеље Уједињених нација и Завршног документа из Хелсинкија, реализује активности у оквиру европских интеграција, а ради чланства у Европској унији, активно учествује у Програму „Партнерство за мир”, што представља оптимални ниво сарадње са НАТО-ом, и у оквиру посматрачке позиције сарађује са Организацијом договора о колективној безбедности (ОДКБ). Ради даљег развоја демократије, стабилности и просперитета Републике Србија унапређује односе са Руском Федерацијом, Народном Републиком Кином, Сједињеним Америчким Државама и осталим традиционалним партнерима и изграђује и јача механизме демократске цивилне контроле Војске и транспарентност одбрамбених послова, као важне претпоставке демократски уређеног друштва. Тиме Војска Србије и систем одбране у целини постају ослонац укупном демократском развоју Републике Србије.

Тотална одбрана је свеобухватан и јединствен одговор система одбране на изазове, ризике и претње безбедности од значаја за одбрану Републике Србије, који обухвата одговарајуће поступке, мере и активности у миру, ванредном стању и рату.

Министарство одбране и Војска Србије, као и систем одбране у целини, у функцији су спровођења стратегија, односно политике одбране. Ради достизања одбрамбених интереса и циљева који из њих произилазе, реализују се задаци политике одбране: трансформација, изградња и унапређење способности Војске Србије, реформа и изградња способности у области цивилне одбране, ефикасно управљање системом одбране, учешће у мултинационалним операцијама, ангажовање у активностима Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, ангажовање у оквиру Програма „Партнерство за мир” и са Организацијом договора о колективној безбедности и достизање интероперабилности са системима одбране држава партнера са којима Република Србија сарађује у домену одбране.

Утврђена политика одбране Републике Србије представља снажан подстицај од стратегијског значаја за даљи друштвени развој земље, као и за јачање њеног међународног положаја кроз активно учешће у савременим интегративним токовима, чиме истовремено постаје значајан чинилац у одржавању и јачању регионалне и глобалне безбедности. |

Фото: Горан Станковић

Копнена зона безбедности
– Поседнути објекат
„Шевадске ливаде”

**МИР СЕ
ЧУВА
ОРУЖЈЕМ
И СРЦЕМ**

Иако на том поседнутом објекту до сада није било ванредних ситуација и нису имали позив за ангажовање, њихово људство је спремно да тренутно реагује на било који проблем и да пружи помоћ било којој бази која се налази на том правцу како би заштитили своје људе, административну линију и становништво које на том простору живи

Пише Мира ШВЕДИЋ

Има нешто у том граду, у том крају, у тој јединици, у тим људима, што сваки одлазак у 4. бригаду КоВ-а чини посебним. Ту се јасно осећају дух колективизма и патриотизма, као и налет неке посебне енергије која вас преплави. Сама чињеница да су на југу, у близини административне линије, у Копненој зони безбедности, на бранику, чини их јединственим. И не само то.

– Задаци које извршава 4. бригада, као што су патроле, једновремене патроле са КФОР-ом, заседе, рад извиђачког органа у КЗБ и друго, такође су посебни. Комбинацијом задатака које изводимо ми непрекидно обезбеђујемо простор од базе „Цворе” до базе „Трстена”. На тај начин настојимо да покријемо све, посебно критична места и места за која имамо сазнање да ће на њима доћи или до шверца стоке или до илегалних прелазака, и да спречимо све што може да наруши безбедност административне линије – истиче командант 4. бригаде КоВ-а бригадни генерал Слободан Стопа.

Њихови задаци су специфични и због мултиетничког састава становништва. Они воде рачуна о сваком потезу, значењу сваке радње коју изводе. Тако, рецимо, када пролазе кроз Прешево, војници пазе како држе пушке у возилу да не би изазвали револт људи, увек су љубазни са мештанима Албанцима које срећу док су у патроли у шуми.

– Са таквим односом према послу и становништву дуго нисмо имали никаквих проблема и све своје задатке реализујемо како је дефинисано. За сада је ситуација мирна и поносан сам на то – истиче командант бригаде.

СПРЕМНОСТИ ЗА БРЗУ РЕАКЦИЈУ

Велика и моћна бригада концентрисана је у две касарне у граду Врању и бази „Југ” и расејана, али чврсто повезана са својим јединицама дуж административне линије које надгледају простор од 117 километара, распоређени у базама и поседнутим објектима. У тим јединицама се увежбава и обучава како би се брзо реаговало и дејствовало. И где год да кренете, исто је. По препоруци команданта бригаде, екипа „Одбране” се запутила на поседнути објекат „Шевадске ливаде” наомак Прешева, који се налази

на надморској висини од 830 метара, поред магистралног пута Прешево–Ѓњилане. Иако на том поседнутом објекту (ПО) до сада није било ванредних ситуација и нису имали позив за ангажовање, њихово људство је спремно да тренутно реагује на било који проблем и да пружи помоћ било којој бази која се налази на том правцу, како би заштитили своје људе, административну линију и становништво које на том простору живи.

На поседнутом објекту „Шевадске ливаде” ангажоване су тенковске, механизоване и пешадијске јединице из састава 4. бригаде Копнене војске, које 24 часа 365 дана у години обезбеђују административну линију са Аутономном Покрајном Косово и Метохија.

Људи који раде на том поседнутом објекту мењају се у сменама и сваких 21 дан формира се нови привременни састав.

„ШЕВАДСКЕ ЛИВАДЕ” ПОД МАГЛОМ, КИШОМ И БЛАТОМ

Када смо стигли на „Шевадске ливаде”, сачекали су нас дубока магла, киша и блато. У магли су се назирали објекти за живот и рад подигнути у шуми, који су у белени тог јесењег дана посетиоцу са стране изгледали чак и бајковито. Сачекао нас је капетан Иван Стаменковић, који је командир тог поседнутог објекта од 2018. године, са својим колегама. И топла добродошлица. Обрадовани сваком госту, отворили су нам врата свог света у који се затварају на три недеље.

Уз топли чај и кафу капетан Стаменковић прича о оном што им је најважније – о задацима. А основни задатак састава који је ту ангажован јесте да у садејству са снагама на базама „Цворе”, „Печено брдо” и „Мађере”, и у сарадњи са органима полицијске станице Прешево, буде у готовости за интервенцију према три угрожене базе, али и за евентуалну контролу територије ради деблокаде угрожене база, затварање праваца који са територије Аутономне Покрајине КиМ иду у КЗБ, спречавање екстремистичких активности и деловања организованог криминала.

Живот је тамо подређен једном циљу – спремности за брзу реакцију, и за то се непрекидно обучавају. Распо-

Базе и њоседнути објекти ирвенсивено су месиа иде се ради и обучава, а њоседан је изазов обучавање младих војника узрасиа од 18 до 20 година који долазе у јединицу.

ред обуке са обавезним темама које јединице реализују израђује се након доласка на поседнути објекат. Капетан Стаменковић објашњава да обука подразумева поступак војника, односно јединице, на евентуални добијени сигнал за узбуну, било да је реч о одбрани поседнутог објекта или евентуалној угрожености неке од поменутих база. Наравно, пре доласка на „Шевадске ливаде” морали су да испуне одређене услове – да у склопу јединице прођу период интензивне обуке са бојевим гађањима на војним комплексима „Пасуљанске ливаде” и „Орешац” и пешадијским гађањима на стрелиштима „Међа”, „Шуматовац” и „Кривул”.

ОБУКА КАО ПРИОРИТЕТ

Описујући један радни дан, командир тог поседнутог објекта прича како се од јутра до повечерја све ради у складу са прописаним распоредом. Њихов радни дан почиње у 6.00 часова, а завршава се у 22.00 часа, кад следи ноћни одмор. Наравно, то не важи за службу обезбеђења и дежурне органе.

Обука је приоритет. Капетан Саша Стоилковић, командир механизованог вода, истиче како од првог дана по доласку на поседнути објекат почиње увежбавање поступака на сигнале за различите узбуне. Потом увежбавају ситуације које их могу задесити приликом интервенције према угроженим базама, као што су, на пример, препреке на путу. Имају и различита извиђања. Затим одлазе на сваку базу, упознају се са специјализираним местима за сваки вод, сваког војника, која би заузеле приликом евентуалног напада на те базе, када би и требало да интервенишу.

– На добијени сигнал за узбуну можемо да одреагујемо муњевитом брзином. За пар секунди смо у својим борбеним возилима спремни да извршимо додељени задатак – каже Стоилковић и додаје да срећом није било таквих ситуација, али се реаговање на сигнале за узбуну редовно провјеђава. Посебно приликом сваке контроле, када се сагледава степен њихове обучености и оспособљености за извршавање задатака за које су задужени.

И наш долазак на „Шевадске ливаде” наликвао је на контролу, само их ми нисмо оцењивали, него фотографисали. Извезли су и по том лошем времену своје тенкове,

Бригадни генерал
Слободан Стопа

*За нас нема
непознаница у свему
што радимо, јер
што радимо дуго
години. Ништа
не може да нас
изненади. Овде на јују
Србије, захваљујући
сарадњи свих
служби које прате
сјтање безбедности
у КЗБ, увек имамо
информације и
можемо истовремено
да посматрамо у
вези са безбедношћу
наших људи, имовине
и грађана.*

Капетан
Иван Стаменковић

*Попуњени смо
колико је прописано
и углавном исте
јединице из наше
4. бригаде дају
смене. Приликом
сваког доласка
овде формирамо
привремене саставе
који на поседнутом
објекту остају
21 дан.*

БВП-е, поставили минобацаче. Растрчали су се војници, возачи, нишанције и похрлили у своја борбена возила. Забрљали су мотори, формирали су колону и кренули. Њихове силуете промицале су кроз маглу, нестајале па израђале, зеленио се метал оклопа у сивилу дана. Посматрали смо их све док је око могло да их прати.

Када су се вратили, разговарали смо у топлој соби о искусним возачима тенка, али и о њиховим млађим колегама. Искуснима расквашено земљиште није представљало проблем. Научили су врањски тенкисти на разне терене. Припремали су се и за биатлон у Русији. Од десеторице на такмичење су отишла шесторица, а њихов нишанција био је чак у првој тенковској такмичарској посади.

Поучне приче биле су и о млађим колегама, који у овој смени на „Шевадским ливадама” чине више од половине састава. А закључак, кратак.

– Вероватно им је теже, али како време пролази, навићи ће се и они на све обавезе које имају овде. Имају добру основу. Сваке године сваки војник са својим командиром прође интензиван период обуке, изведе гађање на „Пасуљанским ливадама” и сроди се са тенком као борбеним возилом. А када тенк једном уђе у нечије срце, никад више не излази – каже водник Дејан Вељковић, командир тенка, који десетак година интензивно долази на овај поседнути објекат.

Питали смо наше саговорнике да ли је тежак живот на „Шевадским ливадама”.

– Зависи у ком смислу. Физички није толико тешко колико је психички, поготово људима који дају стражу, непосредно обезбеђење, који су ангажовани напољу, на ветру, киши, снегу. Они морају да буду максимално концентрисани, јер су тих два сата, колико је предвиђено да буду на стражи, сами, а иза себе имају људе које чувају и имовину коју војска поседује. И тако 21 дан – одговара поручник Милан Срећковић, командир тенковског вода.

РУКАМА ДОПИСАН ДОМ

Од кад је објекат поседнут, а било је то децембра 2005. године, на „Шевадске ливаде” храна, вода и гориво допремају се са базе „Југ” и суседних база у КЗБ.

V. CPFF

1207

О уређењу тог делића света, које постаје све питомије место за живот, брину сви који на њега дођу. Домаћински. Желе да тај простор изгледа лепо и да се у њему пријатно осећају. Својим рукама су га уредили – изградили су фонтану, дрвену надстрешницу за одмор са клупама и столовима, белим облацима су оивичили стазе, посадили цвеће, а улаз у један објект красе стилизовани цветови направљени од офарбаних и исечених гума.

Имају и теретану, коју радо и често посећују, а недавно им је изграђено и ново купатило. Предстоји им уређење спаваона.

Циљ им је да услове за живот и рад приближе кућним, јер се тако тронедељна одвојеност од дома лакше подноси.

ШКОЛА ЖИВОТА

Базе и поседнути објекти првенствено су места где се ради и обучава, а посебан је изазов обучавање младих војника узраста од 18 до 20 година који долазе у јединицу. Поручник Срећковић, водник Вељковић и десетар Горан Митровић, који у бригади ради 17 година као војник по уговору, мисле да младима много значи та привремена одвојеност од дома и породице како би се осамосталили и стасали као личности. Овде морају да науче да самостално реагују и да брзо, стручно и одговорно извршавају задатке. Осим тога, могу да стекну и разна друга знања потребна за живот, па су оваква места својеврсне школе живота. Ту се, како је прописано, увежбавају реакције на узбуну у случају техничко-технолошких непогода као што су земљотрес, пожар, поплаве.

Десетар Митровић додаје да војници науче да се чувају змија, уче како да се заштите зими од промрзлина, а лети од сунчанице. Опасност вреба и од атмосферских пражњења, поготово кад на себи носе безмало десет килограма метала.

Наши саговорници сматрају да та знања и вештине не могу да се науче у школи. Не могу да се науче ни за неколико дана или један месец. Она се стичу временом и што војници имају више стажа на поседнутим објектима или базама, то брже сазревају, постају искуснији.

Запитали смо оне искусније колико на њих утиче одвојеност од породице и жи-

Капетан
Саша Стоилковић

На добијени сигнал за узбуну можемо да одреаујемо муњевитом брзином. За њар секунди смо у својим борбеним возилима сиремни да извршимо задатак.

Поручник
Милан Срећковић

Није није једноставно, али је војник – војник, и ако се одределио за тај позив, мора да буде на служби.

Водник
Дејан Вељковић

Сваке године сваки војник са својим командиром прође интензиван период обуке, изведе тађање на „Пасуљанским ливадама” и сроди се са шенком као борбеним возилом. А када шенк једном уђе у нечије срце, никад више не излази.

вот на поседнутом објекту или бази. Већина каже да су се супруге и деца навикли на њихове одласке.

– Природна је жеља да човек буде што више са својом породицом. Нигде није једноставно, али је војник – војник, и ако се определио за тај позив, мора да буде на служби. Веома је битна улога старешине, да зна да поприча са сваким, да зна кога који проблеми муче код куће, и да им изађе у сусрет. А кад војник види да га старешина разуме, да хоће да му помогне, онда је и њему лакше. Лековита је људска реч – истиче поручник Милан Срећковић.

С тим речима смо напустили „Шевадске ливаде”. Још увек је била магла. Магла нас је дочекала, са њом одлазимо, али је јаснија представа о раду и важности посла који ти људи обављају удаљени од цивилизације и породица.

ЛЕКОВИТА ЉУДСКА РЕЧ

По доласку у Врање утиске са нама поделио је и командант 4. бригаде, генерал Стопа. Каже да сваку смену на бази или поседнутом објекту обиђе или командир чете или командант батаљона. И он их обилази када може, најчешће у поподневним часовима. Уз кафу разговара са људима, о њиховим проблемима, потребама... Прича да је недавно обишао поседнути објект „Гури гат” и да је помогао да се обезбеди и направи све што су тражили.

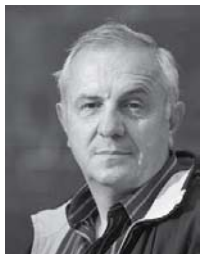
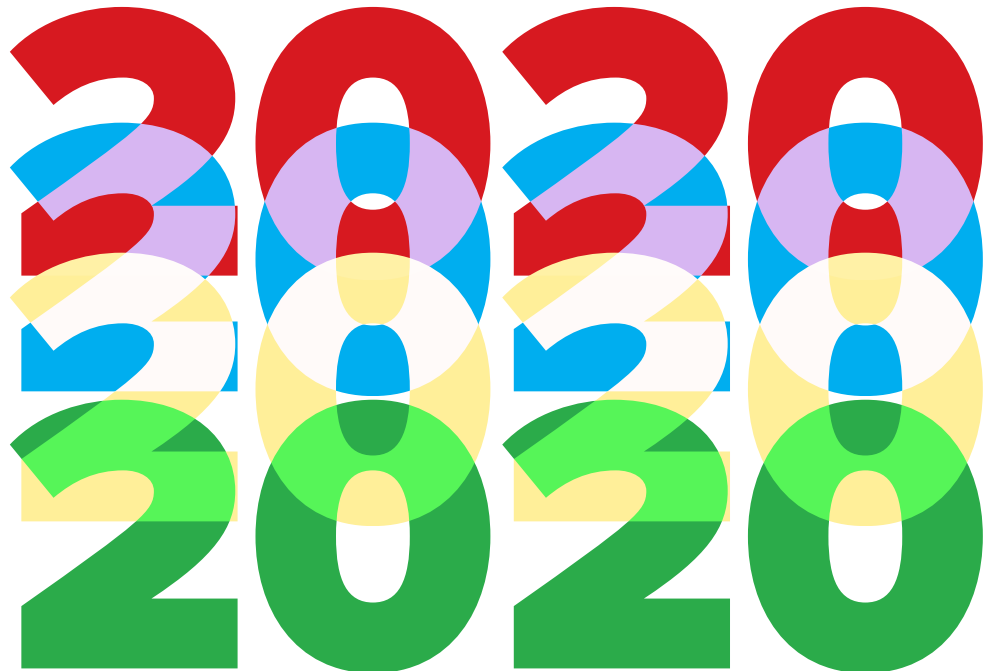
Његов посао сваки дан доноси нове изазове, било да је реч о задатку који се извршава, о исправности технике, а посебно о људима.

– Нормално је да војници и старешине који су у Копненој зони безбедности највише размишљају о породици, деци, најмилијима. И кад год се појави проблем, ми га одмах решавамо. Ништа се не ради по систему, отишао сам 21 дан и морам да заборавам на све. Ако неко има проблем и после три дана, ми вршимо замену, људи одлазе до куће како би решили те проблеме, а онда се врате. О томе морамо да бринемо. Породица је на првом месту, јер ако је војнику и старешини стање у породици у реду, биће задовољнији и лакше ће да извршава задатке у Копненој зони безбедности. А то нам је свима циљ.!

Фото: Горан Станковић

2020 – могући сценарио

Куда иде овај свет

Пише
Слободан
РЕЉИЋ

- Лондонске објаве неумитно ће утицати на оно што ће се на Западу дешавати у 2020.
- Обрадовали су Трампа пред новембарске изборе.
- Изгубљена равнотежа Европе прети да постане државица.
- Заоштриће се односи и у Великој Британији.

Крива је, говорио је Грамши, кад се стари поредак распада а нови још није настао. *Pax Americana* се распада пред нашим очима. Стубови либералног глобалног система се ломе. У последњем месецу 2019. одржан је самит НАТО лидера у Лондону, који је оцењен као „најскандалознији у целој његовој 70-годишњој историји”. А НАТО је боди-гард (нео)либерализма. Последња одбрана.

Куда то иде овај свет? У промене. Може се рећи у корените промене, ако се жели да се избегне придев револуционарне. По геополитичкој логици историје Александра Дугина, после фашизма и комунизма, Запад троши своју трећу идеологију – либерализам. На мрачним хоризонтима обелодањује се доскора презрено *Ex oriente lux*. Улазак Истока је нови поредак света.

ИЛИ-ИЛИ

По несагледивости последица револуционарна је и победа конзервативаца на ванредним изборима у Британији. Борису Џонсону су дате све карте да оконча агонију Брежита. Тако су Енглези, озбиљан историјски народ, ућуткали либералне елите, које су следећи себичне интересе бесрамно од-

бијале да прихвате народну одлуку о изласку из ЕУ. Излазак из расклимане организације уједињавања Европе је чин, а последице ће бити велике.

Либерализам је енглеско чедо. Израстао је из енглеске културе. Изузетно привлачан и на први поглед хуманистички, два века ширио се планетом као идеологија наде. Либерализму је успевало да се – и међу народима које је Уједињено Краљевство претварало у колоније и ново робље – представи као модел који би и њима могао донети слободу. Посвећени хришћани то би описали као врхунску трансформацију ђавола.

Либерализам сада упокојују сами Енглези. Продуховљени Џереми Корбин свакако делује поузданије од разбатушеног Бориса Џонсона, али ово је време избора пута. Или-или. Или ћете се попети на воз који иде у правцу светлости на крају тунела, или ћете се свући до сметлишта историје.

Либерални балон је пукао још кад му је (после пада СССР-а) пало на ум да огласи – „крај историје”. Френсис Фукујама је те 1992. био само солиста у хору који је објављивао да је „ширење либералне демократије и слободног тржишта капитализма са Запада и њихових стилова живота порука о

крају друштвено-културне еволуције и достизање последње форме људског управљања”.

Лондонске објаве неумитно ће утицати на оно што ће се на Западу дешавати у 2020. години. Обрадовали су Трампа пред новембарске изборе. Изгубљена равнотежа Европе прети да постане дрхтавица. Заостриће се односи и у Великој Британији.

Стабилизатор западног *status quo*-а је развлашћена Ангела Меркел, с друге стране Брежита, Трамповог владања, доласка Салвинија, јачања Орбана. Али Меркел одустаје од забране кинеске технологије Г5, преко које Запад губи полуге дигиталног фронта. Ако Кинезе пустимо на Запад, они ће нас све прислушкивати и пратити, грмели су Американци. Немачки ми-

Негде горе изнад Батајнице, пре пола века, Александар Петровић снимао је филм „Биће скоро пропаст света”. Живописна музичка банда је за незаборав отпевавала рефрен „... нек’ пропадне није штета”. Само што то никад није музика.

нистар економије усудио се да каже оно што је свима, сем Немцима, одавно логично: „Ми нисмо организовали бојкот америчких технологија када се открило да су САД прислушкивале чак и телефон Ангеле Меркел”.

Упоређивање Америке и Кине амерички амбасадор у Берлину назвао је „врећањем хиљада америчких војника који штите безбедност Немачке”. И запретио да за Немце не би смео да „постоји морални еквивалент између Кине и САД”. Одједном се сила сегила и морала. Право, које је толико пута погажено, више нема никакав ауторитет.

ЛИБЕРАЛНИ ХАОС

Ово више није либерални поредак, ово је либерални хаос. Који се шири.

Енглези су преузели судбину у своје руке. За остале народе с ове стране Атлантика то се не би могло рећи. Француски председник Макрон зна да је либерални капитализам „сишао с ума”, да „рађа неравноправност са којом нисмо у стању да изађемо на крај”, да је НАТО доживео „мождани удар”.

Либерализам сада упокојују сами Енглези. Продуховљени Џереми Корбин свакако делује поузданије од разбарушеног Бориса Џонсона, али ово је време избора пута. Или-или. Или ћете се попети на воз који иде у правцу светлости на крају тунела, или ћете се свући до сметлишта историје.

али не успева да реши ниједан проблем у својој земљи. Остали се понашају као стадо.

Нормално би било кад говоримо о променама у свету, да говоримо о ономе што долази. О Истоку. Али то није логично пред Нову 2020. годину.

Акцент је на Западу због ризика у који свет уводи опадање моћи западних држава и наддруштвених група. Либерализам више није способан да донесе ништа добро свету, али је у прилици да учини многа зла и разарања. Основ за страховања је 20. век, који је показао рушилачки потенцијал Запада – никад се нису бесрамније разбацивале речи *слобода* и *мир*, а у два светска рата убијено је 87 милиона људи, што је резултат каквим се не може похвалити ниједан век.

Тако и сад у дијалогу за нови поредак „демократски” Запад, утемељен на идеалу „слобода, једнакост, братство”, једино разуме аргумент – С-400. Једно слово и три цифре симбол су пута у сигурно. Кад неко жели да јави да му не прија загрљај ујка Сема, оглашава да ће да набави ту играчку. Истамбул, Ријад, Њу Делхи... Па и Батајница!

Негде горе изнад Батајнице, пре пола века, Александар Петровић снимао је филм „Биће скоро пропаст света”. Живописна музичка банда је за незаборав отпевавала рефрен „... нек’ пропадне није штета”. Само што то никад није музика.!

Пуковник ЖАК ОГАР

ЈА САМ ПРОИЗВОД ИСТОРИЈЕ СВОГ ЖИВОТА

Фото: Горан Станковић

ЕКСКЛУЗИВНО

Пише Драгана МАРКОВИЋ

ПОСЛАО САМ ЉУДЕ ДА ИЗВИДЕ ПУТ МИТРОВИЦА–ВУЧИТРИ, ДВЕ ПАТРОЛЕ НА ЏИПОВИМА НАИШЛЕ СУ НА КОЛОНУ БРИТАНСКИХ ОКЛОПНИХ ЈЕДИНИЦА, КОЈА ЈЕ ИШЛА ИЗ ПРИШТИНЕ У ПРАВЦУ МИТРОВИЦЕ. НА ЊИХОВИМ ТЕНКОВИМА БИЛИ СУ ПРИПАДНИЦИ ОВК, ВИЈОРИЛЕ СУ СЕ АЛБАНСКЕ ЗАСТАВЕ. МОЈА ПАТРОЛА, КОЈА ЈЕ БРОЈАЛА ТЕК НЕКОЛИЦИНУ ЉУДИ, ЗАУСТАВИЛА ЈЕ БРИТАНСКУ БРИГАДУ КАКО БИ ЈЕ СПРЕЧИЛА ДА ПРОДРЕ ДАЉЕ У ФРАНЦУСКИ СЕКТОР.

Историја француско-српских дипломатских односа бележи 180 година постојања – од блиског савезништва у Првом и Другом светском рату до учешћа Француске у агресији 1999. године на Савезну Републику Југославију. У најтежем тренутку за Србе на Косову и Метохији јуна 1999. године, када је почело повлачење југословенске војске, издвојило се једно име које ће остати упамћено по официрској части и људскости – име пуковника Жака Огара, команданта француских специјалних снага.

„Време измештања наше војске са Косова и Метохије било је време хаоса. Нама је погинуло толико људи да једноставно нисмо могли да схватимо да припадници КФОР-а не могу да учине ништа да обуздају ситуацију. У свему томе појавио се пуковник Жак Огар. Терористи ОВК су на прилазу Косовској Митровици блокирали велику колону Срба са возилима, у којој су биле жене, деца. Били су нападнути са свих страна. Пуковник Огар је дошао и зауставио то крвопролиће, неке људе је пребацио хеликоптером, неким је омогућио да возилима наставе пут, довео их до Косовске Митровице. Таква је била ситуација. Ето, зато је он частан човек и прави војник” – записао је у свом „Ратном дневнику” генерал Небојша Павковић, командант Треће армије те 1999. године.

Пуковник Жак Огар потиче из војничке породице. Од оца је слушао о традицији француско-српског пријатељства. Зато је српским официрима са којима је преговарао о уласку француских трупа на Косово и Метохију рекао: „Не долазим као непријатељ, већ као војник који обавља своју дужност.” То је и чинио – и спасао многе српске животе.

Дубоко поражен осећајем да је био на погрешној страни те 1999, пуковник Огар већ 2000. напушта војску Фран-

Као неко ко познаје историју, осећао сам истинску солидарност и емпатију као хришћанин, када сам видео шта се на Косову и Метохији догађа са српским манастирима, монасима, монахињама. Када сам видео како их нападају, муче, пљачкају, био сам ужаснут. Такође, осетио сам да сам у потпуности солидаран са оним што се догађало Србима, будући да сам знао да су Срби од давнина пријатељи Француске.

Фото: Горан Станковић

цуске. Данас води два предузећа, која се баве консалтингом и безбедношћу.

Све што је спознао и доживео на Косову и Метохији ратне 1999. године описао је у књизи „Европа је скончала у Приштини”, веома читаној у Француској. Објашњавајући свој однос према француско-српском пријатељству Жак Огар у једном разговору за новине каже: „Србија би требало да буде пример Француској. Сачували сте нацију, културу, традицију, природу, религију. Ми смо заражени мондијализмом. Србија данас подсећа на земљу Астерикса и Обеликса. Ви сте сада несаломиви Гали Европе!”

За изразиту храброст и херојство пуковника Жака Огара је председник Француске одликовао Орденом Легије части, а председник Републике Србије Медаљом „Милош Обилић”. Његова одлука да помогне манастирима који су били у опасности и да заштити православно становништво, укључујући и манастир Девич, у јуну 1999. године, донела му је највише одликовање Српске православне цркве – Орден Светог Саве, а свим тим признањима овом див-јунаку придружила се и Награда „Браћа Карић” за добротворство – јачање мира, сарадње и пријатељства међу народима.

Постоји танка граница која дели равнодушност од кривице. На њу најдиректније упозоравају речи Жана Амеорија, логораша из Аушвица, који каже: „Свет који прашта и заборавља ме је осудио, а не они који су починили хорор.” У свету равнодушних Ваше дело и Ваш глас издвојили су се као осуда неправде, као пут до истине о свему што се те 1999. године дешавало на Косову и Метохији. Шта је учинило да се Ви као човек и официр побуните против неправде чињене над српским становништвом? – Можда би први део одговора био једноставно то што сам био револтиран свим оним што сам видео на Косову и Метохији 1999. године. Дубоко су ме погодили догађаји који су се одвијали пред мојим очима, пред очима мојих људи. Наравно, постоји и дубљи део одговора. Као неко ко познаје историју, осећао сам истинску солидарност и емпатију као хришћанин, када сам видео шта се на Косову и Метохији догађа са српским манастирима, монасима, монахињама. Када сам видео како их нападају, муче, пљачкају, био сам ужаснут. Такође, осетио сам да сам у потпуности солидаран са оним што се догађало Србима, будући да сам знао да су Срби од давнина пријатељи Француске.

Бити одлучан и трезвен у тренуцима ратног ужаса, доносити брзе одлуке засноване на разликовању добра и зла, целата и жртве – одлика су врхунских официра. Потичете из војничке породице у неколико генерација. Потомак сте генерала Жака Огара, официра морнаричке пешадије, борца из Другог светског рата и ратова из Индокине и Алжира, син Емил-Луја Огара, официра афричке армије, нећак генерала Пјера де Беновила, хероја Покрета отпора и борца за ослобођење Француске. Ваш брат је ар-

Никад нећу заборавити друго вече по нашем доласку у Косовску Митровицу, један мали јуно који се паркирао испред моје командне месце, из које је изашла мајка Макарија, и њуманија манасхира Соколица, која је дошла да тражи нашу помоћ за манасхир Девич. То уопште није било испланирано, то чак није ни садало у моју мисију. Одговорио сам њој јасно, наравно, и њуманија нас је дозивала у помоћ. То је био само увод у њојше свакодневну нестварну операцију. Били смо сведоци невероватних ствари, чинили смо најбоље што смо умели. Ми француски војници нисмо били непријатељи Срба, нисмо њу дошли да донесемо још више драме и несреће њојше нешто што је већ имала.

мијски генерал Жан-Франсоа Огар. Откуд толико официра у Вашој породици?

– Неки то називају агавизмом, али ја мислим да је реч о породичној традицији. Велики утицај у том смислу свакако дугујем оцу. Још као дете, био сам са њим у Африци. Свидео ми се тај војнички живот, свидела ми се та идеја да се људи окупе у служби домовине, у служби највиших вредности које домовина представља, тако да сам сматрао сасвим природним да и сам postanем војник, након свих тих генерација. У избору моје професије није било никаквог условљавања, мислим да је заиста реч о склоности, о преносу склоности.

Шта Вам је рекао отац када сте кренули на Косово?

– Мој отац је за мене био пре свега узор, неко коме сам се неизмерно дивио, кога сам неизмерно волео. Када сам му најавио да су ме одредили за мисију на Косову, он ме је подсетио на темеље француско-српског пријатељства. А кад ми је све то испричао, рекао сам себи да ћу некако да се снађем да ме прераспореду у неку другу мисију, вероватно у Африку, и да нећу да улазим у ту причу на Косову. Тада ми је отац рекао: „А не, не смеш да одбијеш мисију, мораш да је прихватиш!” И додао: „Ти ћеш је боље обавити тим пре што имаш истинску способност расуђивања, захваљујући овом нашем разговору.” Данас знам да је био у праву и да је правилно расуђивање то што чини разлику између правог официра и неког просечног.

Реално гледано Ви сте јуна те 1999. године као командант француских специјалаца учинили оно што је и требало да буде улога КФОР-а – заштитили сте угрожене – Србе који су се повлачили за својом војском. Нажалост, већи део КФОР-а мирно је гледао како се врше злочини над Србима. Када сте и како приметили да постоји пристрасност, да ту нешто не функционише како би требало?

– То је одлично питање. Одмах сам приметио тај проблем код британске војске. По-

Уверен сам да је генерал Павковић официр на кога Србија треба да буде поносна. Била би ми част да ја једног дана посетим у затвору. Био бих веома срећан и веома почастиован да ошћућујем у Финску, да ја ујознам и да му изразим своје брајско пошћовање.

што сам био под командом генерала британских специјалних снага, који је командовао целокупним специјалним снагама НАТО-а, требало је да координирамо једни с другима. Одмах сам схватио да мој британски генерал није желео да се ја превише брзо распоредим у предвиђену зону француске одговорности у Косовској Митровици. Са друге стране имао сам и јасно упутство шефа Генералштаба француске армије који ми је рекао: „Срби одлазе, Французи су одмах иза њих, нема места за ОВК између одласка Срба и доласка Француза.” Он није хтео да се припадници ОВК увуку између одласка Срба и доласка Француза у нашу зону одговорности. Тако да сам, уз дозволу мог шефа у Паризу, антиципирао распоређивање француских специјалних снага у нашу зону одговорности у Косовској Митровици. А ту сам видео да су Британци већ били распоређени у малим тимовима специјалних снага са ОВК. Тако је и дошло до те епизоде, те заседе која је постављена српским цивилима који су ишли из Пећи у Митровицу, а која се догодила уз уплитање Британаца и ОВК.

Догодио се још један опасан инцидент.

– Да, послао сам људе да извиде пут Митровица–Вучитрн, две патроле на џиповима су наишле на колону британских оклопних јединица, која је ишла из Приштине у правцу Митровице. На њиховим тенковима били су припадници ОВК, вијориле су се албанске заставе. Моја патрола, која је бројала тек неколицину људи, зауставила је британску бригаду како би је спречила да продре даље у француски сектор. Моји људи су ме обавестили да су се нека оклопна возила упутила ка Митровици, они нису очекивали да смо ми већ били ту, јер су хтели да стигну пре француске бригаде, како би нас дочекали одбори ОВК, што је било неприхватљиво. Чињеница да су припадници ОВК били на британским оклопним возилима био је очигледан доказ њихове узајамне сарадње.

Конфронтација је трајала шест сати, између мог малог тима француских специјалних снага и британске оклопне бригаде. Француски војници и официр који је командовао патролом су ме питали шта да раде, >

Фото: Стеван Лазаревић

ја сам им рекао: „Немојте даље да напредујете, а ако они крену напред, пуцајте на њих!“ То је био озбиљан инцидент како са француске тако и са британске стране. О томе смо обавестили наше шефове, требало им је шест сати да реше проблем. На крају су се Британци окренули и вратили у Приштину. Британци су отишли веома бесни, али су отишли. И Албанци из ОВК су исто тако били врло бесни. Са нама је било и неколико српских официра у улози посматрача, који су били веома срећни због таквог расплета ситуације. То није променило даљи ток историје, али тај инцидент између такозваних савезника је веома интересантан.

О Вашој професионалности постоје многа сведочанства наших ратних команданата из 1999. године. Како време пролази долазимо до све више информација. Познајући ситуацију о којој говорите, заиста је фасцинантно у тако кратком времену, у таквим околностима, донети једну такву одлуку.

– То је сама суштина мог посла, смисао обављања моје дужности. Мислим да је морална едукација једног официра исто толико битна као и његова тактичко-техничка обука.

О искуству са такозваном ОВК били сте довољно храбри да изговорите истину. У једном новинском разговору рекли сте и: „То што је ОВК била привилеговани саговорник ЕУ представља искривљивање историје, кршење међународног права и враћање цивилизације уназад.“ Како је у овом нашем времену и цивилизацијском тренутку могло да се догоди тако нешто?

– Мислим да није никаква тајна да западној цивилизацији данас једноставно није добро. Декристијанизација је почела још пре 250 година, у ствари, у време Француске револуције. Можда ће то неког шокирати, али то стварно мислим. Различите фазе те декристијанизације, посебно у Француској, као што су напуштање моралних вредности, материјализам, капи-

тализам без граница, дух уживања, довољни су разлози који су нажалост довели западну цивилизацију до урушавања и пада.

Говорили смо о официрском моралу, части, дужности... Како Ви видите пресуде које су српским високим официрима изречене у Хагу?

– Нико од нас не може тачно да зна шта се дешавало на терену усред ратних дејстава. Пратећи рад Трибунала мислим да је та међународна правда изманипулисана, правда „победника”, правда која делује по наредби НАТО-а, наредби САД, наредби Европске уније. Зато нисам изненађен да су најтеже казне донете против српских официра, ма шта да су они урадили. Уверен сам да су то официри достојни поштовања, који су само обављали своју дужност. Правда победника је током читаве историје била немилосрдна према побеђенима. У марту 2019. године био сам и говорио у Београду, када је обележена тужна 20. годишњица почетка бомбардовања СРЈ. Тада сам добио ратни дневник генерала Павковића, који издржава казну затвора у Финској. Веома ме је дирнуо тај његов гест, ја га не познајем лично, али сам сигуран да је он изузетан официр, чија се част не може довести у питање. Сигуран сам у то. Уверен сам да је он официр на кога Србија треба да буде поносна. Била би ми част да га једног дана посетим у затвору. Био бих веома срећан и веома почаствован да отпутујем у Финску, да га упознам и да му изразим своје братско поштовање.

Шта су Балкан, Европа и свет добили агресијом на СРЈ и покушајем стварања такозване државе Косово? Какав је по Вама епилог тог ужаса из ратне 1999. године?

– Бићу јако строг. Мислим да Европа није изашла као победник из те епизоде. Зато сам и написао књигу коју сам насловио „Европа је скончала у Приштини” јер мислим да се Европска унија потпуно дискредитовала у тој причи. Ништа није решено, нису решени никакви проблеми на Балкану, само су још више погоршани, још је више доливлено уље на ватру. То је за мене апсолутно неодговорна политика, у којој смо ми одиграли игру Сједињених Америчких Држава и Немачке.

Све што сте спознали и доживели на Косову и Метохији те ратне 1999. године описали сте у књизи „Европа је скончала у Приштини”, веома читаној у Француској. Како сте се и зашто одлучили на тај потез?

– Књигу сам написао чим сам се вратио са Косова, крајем 1999. године. Једноставно сам морао да је објавим, да кажем јавно шта сам доживео.

Када бисте из тог косовског искуства издвојили најјачу импресију – која би то била?

– Оно што је на мене оставило најјачи утисак јесте брзина којом су се догађаји одвијали када сам дошао на Косово.

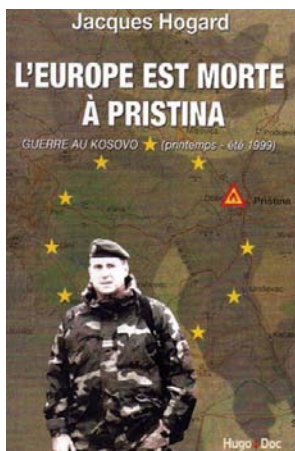
Пре него што кренете у одређену операцију, сагледате је на неки начин, али уз одређено одстојање. Наравно, иако сте све испланирали, јер све треба планирати, ништа се не догађа онако како сте планирали. Никад нећу заборавити друго вече по нашем доласку у Косовску Митровицу, један мали југо који се паркирао испред мог командног места, из ког је изашла маги Макарија, игуманија манастира Соколица, која је дошла да тражи нашу помоћ за манастир Девич. То уопште није било испланирано, то чак није ни спадало у моју мисију. Одговорио сам потврдно, наравно, игуманија нас је дозивала у помоћ. То је био само увод у готово свакодневну нестварну операцију. Били смо сведоци невероватних ствари, чинили смо најбоље што смо умели. Ми француски војници нисмо били непријатељи Срба, нисмо ту дошли да донесемо још више драме и несреће покрајини него што је већ имала.

У Девичу је све почело. Нисам ни знао да постоји тај манастир, нисам ни знао да постоји манастир у Соколици, нисам знао за скрнављења и насилништва која су починили припадници ОВК у њима. Одједном, морали смо да се укључимо у конкретан случај који није био испланиран. Моја мисија није била у томе да спасавам монахиње из Девича, а ми смо то урадили. Сматрали смо да је то нормално. Ту на терену мењала се и природа наше мисије.

Дошли смо у духу „неутралности”, али смо тај дух јако брзо изгубили. Моји елитни војници, који нису били пристрасни ни према Србима нити према Албанцима из ОВК, дошли су да обаве своју мисију. Међутим, јако брзо су у таквим околностима

морали да заузму став, јер су били револтирани оним што су видели и оним што су разумели из целе ситуације.

Књигу почињете реченицом Франсоа Митерана која је упућена Бернару Анри-Левију из јануара 1993. године: „Док год ја будем жив, никада, слушајте ме добро, никада Француска неће ратовати против Србије.” Односи између држава никада нису црно-бели. Француско-српски дипломатски односи трају већ 180. година. Наш први ми-

Мислим да Европа није изашла као победник из те епизоде. Зато сам и написао књигу коју сам насловио „Европа је скончала у Приштини” јер мислим да се Европска унија потпуно дискредитовала у тој причи. Ништа није решено, нису решени никакви проблеми на Балкану, само су још више погоршани, још је више доливлено уље на ватру. То је за мене апсолутно неодговорна политика, у којој смо ми одиграли игру Сједињених Америчких Држава и Немачке.

О животу с официром који је као француски специјалац често био одсутан, ангажован у ратним зонама, сведочи његова супруга:

– Поносна сам на Жака. Дивим се његовим квалитетима, храбрости, племенитости, дивим се његовој природи. Он је правичан и велики хуманиста. Живот ми је био условљен његовим позивом, али кад сам се удавала, знала сам да се удајем за официра. Тачно је да сам имала тешке тренутке, остајала сам сама са децом, али такав сам живот изабрала. Често понављам себи да човек, како би био срећан, мора да обавља посао који га чини срећним. За Жака је његова професија била веома битна и ја сам то прихватила. Данас смо веома срећни, одлично се разумемо. Да би свет могао да напредује, потребни су племенити људи као што је Жак.

нистар војни био је Француз Иполит Монден. Француска и Србија су биле на истој страни у оба светска рата. Шта је то учинило да се став о Србији толико промени у Француској да од блиског ратног пријатељства, на крају тог истог века, Француска учествује у бомбардовању наше земље?

– То је кључно и тешко питање, о коме могу изнећи своје лично мишљење. Мислим да председник Ширак, који је могао Сједињеним Америчким Државама да каже „не” за време рата у Ираку, не смемо то да заборавимо, није био способан да то учини и за Југославију, јер је био у кохабитацији са својим премијером, тада Жоспеном. А ако добро осмотрите које су то политике одговорне за рат против Југославије, видећете да су то све социјалдемократе, на онај

или овај начин повезане са Клинтоновом администрацијом. Из тог разлога је Француска пратила тај покрет као да је у стаду оваца.

Где би биле те тачке „златног пресека” у француско-српским односима? Оне у којима једни другима можемо да дамо најбоље и највише?

– Ако говорите о француско-српским односима данас, треба их сагледати у европском оквиру, а када кажем „европски”, мислим на Европу која се по мени распростире од Бреста до Урала. Треба се извући из окрњене шеме Европске уније и све треба поново довести у равнотежу. Када се Европска унија љути на господина Орбана у Мађарској или на неког другог, јасно нам је шта стоји иза тога, увек је иза свега тога идентична политика у питању. Треба се извући из те замке да би се у потпуности поново осмислила европска геополитика и визија коју имамо о реалним европским интересима. У том тренутку ће француско-српски односи постати врло природни, Француска не треба да врши притисак на Србију због Косова, то је неподношљиво. Али Француска треба да помогне Србији да реши питање Косова, наравно. И Француска треба да буде на Западу најбољи савезник Србије као што је то Русија на Истоку, то је моје лично мишљење. Није такав случај, а могао би бити.

Како видите Балкан данас, као и положај Србије у њему?

– И ово је тешко питање. Балкан је одувек био турбулентно подручје, сви то знамо. Мислим да су Краљевина Југославије, а потом и Федеративна Југославија биле значајан фактор стабилности. Из тог разлога су Сједињене Државе дестабилизовале Југославију, да би је уништиле, да би је лакше распарчале. После приступања Црне Горе НАТО-у јасан је и конкретан ефекат те разорне политике. Данас Србија, коју волим из свег срца, поново проналази сву сво-

ју величину, своју стабилност. А што се Косова тиче, постоји резолуција УН која се зове Резолуција 1244, у којој стоји да је Косово део Србије, чему сви дипломатски напори који се улажу данас треба да теже да се то питање решава у том оквиру. Неприхватљиво је помислити на то да господин Хашим Тачи, који је неоспорно ратни злочинац, данас влада у покрајини Косово, то је недопустиво за Европљане.

Већ 2000. године напустили сте француску војску. Има ли искуство са Косова удела у тој одлуци?

– Да, наравно. Вратио сам се са Косова, а мој отац умро је два дана по мом повратку. Суочио сам се са неразумевањем француске војне хијерархије, која је била наклоњена мени, али која је сматрала да сам помало био компликован, да тако кажем. Објаснили су ми да постајем „случај за решавање”, не знам како другачије да се изразим, и то „тежак случај за решавање”. Отишао сам својом вољом.

Спасли сте многе српске животе, међу Србима стекли пријатеље. Ако се не варам, били сте и почасни гост на Балканском скоку пријатељства, радо виђени међу колегама падобранским ветеранима. Какво је данас Ваше мишљење о Србима?

– Рекао сам да је Србија моја друга домовина, то заиста и мислим. Увек сам срећан када долазим у Србију. Моја по-

Хришћанин сам, католик, имам многе грехова и то знам, али тежим да следим пут своје вере. И ништа ме више не погађа него кад видим да нека земља оде у некакву крајност и када видим цркву, као што је наша, да исто тако оде у некакву крајност. Зато високо ценим Српску православну цркву, која има и своје проблеме, то знам, али која се уопштено добро држи и која се идентификује са српском нацијом, а српска нација се идентификује са својом црквом. То треба сачувати.

родаца то јако добро зна. Ја једноставно волим Србију и волим Србе. Вероватно зато што постоје карактерне сличности између наша два народа, бар ја тако мислим. Што се тиче српске војске, сада познајем много официра. Братски су ме примили припадници 63. падобранске бригаде. Посебно захваљујући владици Јовану Ђулибрку, пуковнику Кузмановићу, који су моји пријатељи. Ту нема ничег изненађујућег. Војници, а посебно падобранци, деле осећања и вредности које су им заједничке, без обзира на то из које земље потичу.

Имали сте искуства са југословенском војском. Како видите Војску Србије данас, њену убрзану модернизацију?

– Мислим да српска војска брзо напредује, то је утисак који сам стекао гледају-

ћи споља. Мислим да има наклоност и подршку руске армије, што је по мени веома добро, јер руска војска поновно јача. Оно што бих лично желео, то је да буде много више сарадње између српске и француске војске јер су француски војници уопштено узевши врло наклоњени Србији и Србима. Дошао сам у Србију почетком 2019. године са пријатељем, младим генералом у пензији, да представимо вашем Генералштабу софтвер за симулацију тренинга трупа, реч је о чисто француском софтверу. Сматрам да би то могао да буде један од видова сарадње између српске и француске војске.

Како човека добрим делом одређује то у шта верује, занима ме шта је то у шта Ви успевате да верујете после девалвације многих вредности у савременом друштву?

– Одлично питање. Ако се све урушава, не значи да ћу ја престати да верујем у оно у шта верујем. Можда је претенциозно то што ћу рећи, али чини ми се да добро знам да одвојим добро од лошег. Хришћанин сам, католик, имам много грехова и то знам, али тежим да следим пут своје вере. И ништа ме више не погађа него кад видим да нека земља оде у некакву крајност и када видим цркву, као што је наша, да исто тако оде у некакву крајност. Зато високо ценим Српску православну цркву, која има и своје проблеме, то знам, али која се уопштено добро држи и која се идентификује са српском нацијом, а српска нација се идентификује са својом црквом. То треба сачувати.

Иза Вас је бурна и богата војничка каријера, највише награде Француске и међународне. Шта је то што је одредило Ваш живот, што га је учинило баш оваквим какав јесте?

– Ја сам производ историје свог живота.

Како бисте завршили реченицу: „Жак Огар је човек који...”

– Жак Огар је човек који ће умрети усправно. |

Фото: Александар Димитријевић

Пуковник Огар са епископом пакрачко-славонским Јованом Ђулибром